

BİLGİ NOTU
(Irak Veterinerlik Departmanı Ziyareti)

Malumları olduğu üzere, Irak Tarım Bakan Yardımcısı Dr. Mahdi T. Al-Kaisey ve Bakan Danışmanı Dr. Hussein Ali Saud ile 21/12/2016 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda; kırmızı ve beyaz et ve mamullerini üreten tesislerin, kesimhanelerin sıhhi ve İslami koşullar açısından uygun olup olmadığının, Bakanlıklarınca oluşturulacak komiteler tarafından yerinde inceleneceği, akredite edilmeyen tesislerden ithalatın yasaklanacağı, akreditasyon taleplerinin 2017 yılı Ocak ayı sonuna kadar Veterinerlik Departmanına iletebileceği, 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren başvurusu bulunmayan firmalardan ithalat yapılmasına izin verilmeyeceği öğrenilmişti.

Konuyla ilgili bilgi notunun Bakanlığımıza intikal ettirilmesinin akabinde, Müşavirliğimizle temasa geçen Tarım Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Hayvan ve Hayvansal Ürünler Sınır Kontrol Daire Başkanı Engin Derya Tayfun tarafından, kırmızı ve beyaz et ve mamulleri üreticilerinin taleplerinin Tarım İl Müdürlükleri kanalıyla derlenebileceği ve Bakanlıklarınca Irak tarafına iletebileceği ifade edilmiştir. Ancak, Irak tarafınca, yalnızca firmaların Irak'taki temsilcileri tarafından doğrudan veya Ticaret Müşavirliğimiz kanalıyla yapılacak başvuruların işleme alınacağı ifade edilmiştir.

Bunun üzerine, Tarım Bakanlığımız tarafından Müşavirliğimize iletilen 307 firmanın yer aldığı liste (EK-1) ve bireysel olarak Müşavirliğimize dilekçe gönderen 65 firmaya ilişkin bilgiler (EK-2) Irak Tarım Bakanlığı Veterinerlik Departmanına iletilmiştir. Anılan uygulamadan 21 Aralık'ta haberdar edilmemize ve 1 Ocak'ta uygulamaya başlanılmasına rağmen, bugüne kadar Müşavirliğimize herhangi bir sorun vaki olmamıştır.

Bununla birlikte, müracaatlarını toplu olarak Tarım Bakanlığımız kanalıyla veya bireysel olarak Müşavirliğimiz aracılığı ile gerçekleştiren firmaların tesislerinin ve kesimhanelerinin yerinde incelenmesine ilişkin uygulama konusunda oluşan belirsizliklerin ortadan kaldırılmasını teminen Veterinerlik Departmanı Genel Müdürü Dr. Salah F. Abbas 17/01/2017 tarihinde makamında ziyaret edilmiştir.

Söz konusu ziyarette tarafımızca;

- Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım'ın 7 Ocak 2017 tarihinde Bağdat'a gerçekleştirdiği ziyarette, mezkur kararın tarafımıza zamanlıca bildirilmediği, çok sayıda üretici ve ihracatçı bulunması nedeniyle yerinde incelemelerin uzun zaman alacağı ve uygulamanın gözden geçirilmesi gerektiği hususlarının Irak Başbakanı Haidar Al-Abadi başta olmak üzere Irak tarafına iletiliği,
- Ülkemizin, Gümrük Birliğinin bir parçası olması sebebiyle, AB standartlarında üretim gerçekleştirdiği ve her türlü sıhhi kontrolün ülkemiz yetkin makamlarınca yapıldığı, bu kapsamda Irak makamlarının Türkiye'de yerinde inceleme yapmasına gerek bulunmadığı,
- Bugüne kadar 372 firmanın yerinde inceleme taleplerinin kendilerine iletiliği, bu firmalardan ithalat yapmak isteyen Iraklı firmaların ithalat lisansı alması önünde halihazırda bir engel bulunup bulunmadığının öğrenilmek istendiği,

- Bahse konu 372 firmanın her birinin ayrı şehirlerde yer aldığı, yerinde inceleme yapılması gereken 372 tesis, 30'dan fazla vilayet ve 50'den fazla ilçenin bulunduğu,
- Türk makamlarının belgelendirmesinin kabul edilmesi halinde bunlara gerek kalmayacağı,

ifade edilmiştir.

Karantina, İthalat, Kesimhane, Akreditasyon Bölüm Müdürlerinin de hazır bulunduğu bahse konu toplantıda Veterinerlik Dairesi Başkanınca cevaben;

- Söz konusu kararın, Tarım Bakanlığı'nca resen alınmadığı, 6 ayrı Bakanlığın temsilcisinin bulunduğu Yüksek Komite tarafından 2016 yılı Şubat ayında kabul edildiği, Temmuz ayından itibaren Irak Dışişleri Bakanlığı kanalıyla tüm Büyükelçiliklere iletmeye başlandığı, ayrıca Ticaret Bakanlığı vasıtasıyla Irak'ın yabancı ülkelerde bulunan Ticaret Ataşeliklerine gönderildiği, Türk tarafının 21 Aralık tarihine kadar bilgilendirilmemiş olmasının Irak Dışişleri Bakanlığı ve Irak'ın Ankara'daki Ticaret Ataşesi'nin hatası olduğu,
- Ayrıca, bu mekanizmayla ilgili olarak Türk firmalarının da aralarında bulunduğu sektör temsilcilerinin katılımıyla iki çalıştay düzenlendiği,
- AB ülkelerinin de akreditasyon sistemine dahil olduğu, herhangi bir ülkenin bu mekanizmadan muaf tutulmayacağı,
- Kırmızı ve beyaz et ve bunların mamullerini ithal etmek isteyen Iraklı firmaların Ticaret Bakanlığı'ndan ithalat lisansı almadan önce Veterinerlik Dairesi'nden uygunluk yazısı alması gerektiği, yerinde inceleme talebi bulunmayan firmalar için uygunluk yazısı düzenlenmediği,
- Diğer tüm ülkeler için, şirketlerin bireysel olarak Veterinerlik Departmanına müracaat etmesinin zorunlu tutulmasına ve Büyükelçiliklerin sisteme müdahil edilmemesine rağmen, Türkiye'nin pazardaki payının büyüklüğü ve geç bilgilendirilmiş olması nedeniyle, Ticaret Müşavirliğimiz kanalıyla iletilen tüm müracaatların kabul edildiği,
- Müşavirliğimizce bildirilen 372 firmadan ithalat yapılmasının mümkün olduğu, başvuru yapanlar dışında Merkezi Irak'a ihracat yapmak isteyen firmaların hâlihazırda yasak kapsamında bulunduğu, 31 Ocak'a kadar başvuru yapmamaları halinde bu yasağın kalıcı olacağı,
- Türkiye'de yerinde inceleme yapmak üzere, 3'er uzmandan müteşekkil 10 komite kurulduğu, bu komitelerin faaliyetlerine başlayabilmesini teminen; **sektör (kırmızı veya beyaz et veya mamulü), il-ilçe, Irak'a yapılan ihracat miktarına göre gruplandırma yapılarak Departmanlarına iletilmesi gerektiği,**
- Her komitenin bir ziyarette 10 tesisi inceleyebileceği, komite üyelerinin uçak bileti, otel, transfer ve günlük harcırahlarının ilgili şirketler tarafından karşılanması gerektiği,

- Yerinde incelemenin akabinde, **akreditasyon ücreti olarak ilgili firmanın Veterinerlik Departmanına 1,4 milyon Irak Dinarı (yaklaşık 1.100 ABD Doları) ödemek zorunda olduğu**, söz konusu ücretin akredite edilmesi uygun görülen tüm firmalar adına toplu olarak Müşavirliğimiz aracılığıyla ödenebileceği,

belirtilmiştir.

Sorularımız üzerine, Dr. Salah F. Abbas tarafından ayrıca,

- Halihazırda kuş gribi vakasına rastlanması nedeniyle 47 ülkeden kanatlı hayvan mamulü ithalatının yasaklandığı, konuya ilişkin resmi yazının (EK-3) bilahare tarafımızla paylaşılacağı,
- Türkiye'ye komşu ülkelerin çoğunda bu virüsün tespit edildiği, yabani kuşların göç yolları üzerinde olduğu için Türkiye'de de kuş gripinin ortaya çıkma olasılığının bulunduğu,
- Yabani hayvanlarda görülen virüsün ithalat yasağına neden olmadığı, çiftlik hayvanlarında tespit edilmesi halinde ilgili ülkenin yasak kapsamına alındığı,
- İran'ın 8 vilayetinde kuş gripine rastlandığı, Irak'a İran üzerinden transit eşya gönderiminde kullanılan güzergahın bu vilayetlere yakın olmamasına rağmen, enfeksiyon riski nedeniyle **Türkiye menşeli gıda mamullerinin İran üzerinden Irak'a sevkinin uygun görülmediği**,
- Habur Sınır Kapısından girişlerde, çifte Gümrük Vergisi uygulaması ve Kuzey Irak Hükümeti tarafından tahsil edilen ilave vergiden haberdar oldukları, ancak bu konuların Maliye Bakanlığı'nın yetki alanında olduğu,
- Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü mevzuatına göre, bölgesel yasak uygulamasının ithalatçı ülkenin tercihi olduğu, Irak'ın bugüne kadar bölgesel yasak kararı almadığı, virüsün görüldüğü ülkenin tamamından ithalatın yasaklandığı ve tüketicinin korunması için bu uygulamanın devam ettirileceği,
- Akreditasyon sisteminin tam olarak kurulması ve Bakanlığının güvenilir bir veri tabanı oluşturması halinde bölgesel bazlı yasak uygulamasının düşünülebileceği,
- Irak'a ihraç edilecek et ve et ürünleri için gerekli Sağlık Sertifikası uygulamasında iki yıldır değişiklik yapılmaya çalışıldığı, bu konuda Türk makamları ile mutabakat sağlanırsa Türkiye menşeli kırmızı et ve canlı hayvan ithalatı yasağının kaldırılabilceği, değişiklik taslağının en kısa sürede Müşavirliğimize iletileceği,

vurgulanmıştır.

Bu çerçevede, keyfiyetin Tarım Bakanlığımıza iletilmesinin, Irak tarafına bildirilen 372 firmanın tamamının yerinde inceleme (3 kişilik komisyonun gidiş-dönüş uçak bileti, otel, transfer, harcırah vb.) giderlerinin karşılanmasına ve akreditasyon ücreti olarak yaklaşık 1.100 ABD Doları ödenmesine hazır olup olmadığının teyidinin sağlanmasının, sektör (kırmızı veya beyaz et veya mamulü), il-ilçe, Irak'a ihracat miktarına göre bir öncelik sıralaması yapılarak bir liste oluşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Öte yandan, Irak tarafınca, yerinde incelemelerin organizasyonu konusunda Tarım Bakanlığımızdan bir iletişim kişisi belirlenerek taraflarına iletilmesi talep edilmiş olup, ilgili İhracatçı Birliklerimizden de destek alınabileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

EKLER:

- 1) Tarım Bakanlığı Listesi
- 2) Bireysel Müracaatlar
- 3) Yasaklı Ülke Listesi ve Gayri Resmi Tercümesi